

проблем з точки зору міжнародного цивільного та кримінального права: з одного боку, щодо договору між майбутніми батьками та сурогатною матір'ю, з іншого боку, щодо дитини, яка народилася у результаті виникнення цих договірних відносин. Також», репродуктивний туризм вносить істотні зміни в економіку: сучасна репродуктивна допомога — досить дорога медична послуга, і кошти на її оплату зараховуються на рахунках регіону, в якому ця послуга надається.

Список використаної літератури:

1. Русанова Н. Е. «Репродуктивный туризм» в России: возможности и проблемы // Сервис +. 2009. № 3. URL: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/reproduktivnyy-turizm-v-rossii-vozmozhnosti-i-problemy>
2. Квінт Н.М. Інститут сурогатного материнства: проблеми колізійного регулювання / Н.М. Квінт // Альманах міжнародного права. — Випуск 14. — Одеса, 2016. — С. 38-49.
3. Рябенко О.В. Деякі юридичні аспекти «репродуктивного туризму» / О.В. Рябенко // Науковий вісник Херсонського державного університету: Випуск 3. — Том 1. — Херсон, 2015. — С. 145-149.
4. Про затвердження порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій : Наказ МОЗ України від 09.09.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13#n105>
5. Гунченко О.О. Географія медичного туризму в країнах Європи / О.О. Гунченко // Географія та туризм: [наук. зб.]. Випуск 30. — Київ, 2014. — С. 110—121.

МЕЛЬНИК О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ВІДНОСИН У РОДИНІ

Значне місце у сукупності відносин, що виникають у родині займають особисті немайнові відносини сім'ї. Відомо, що сім'я — це мала соціальна спільність. Шлюб та подружні відносини складають основу сім'ї та основу сімейних відносин. Таким чином, третім напрямком дослідження є визначення правовідносин у колі сім'ї, що впливають на реалізацію особистих немайнових прав та інтересів усиновленою дитиною.

В рамках даного напрямку дослідження потребує визначення категорія «сім'я», особливо нині, в умовах зміни основних цінностей людства та уяви про сім'ю та статеві відносини. У деяких сучасних дослідженнях

аналізується можливість усиновлення благополучними родинами, а також питання, що стосуються усиновлення геями та лесб'янками [1, с. 394]. Наукова дефініція сім'ї відрізняється багатоманітністю підходів, які можна умовно об'єднати у кілька концептуальних напрямів: соціологічний, природний, природно-соціальний або інтегруючий, юридичний. Важливим для визначення поняття сім'ї є виявлення притаманних ознак (фактичних, юридичних та духовних): наявність взаємних прав та обов'язків членів сім'ї; підстави виникнення спільного проживання; ведення спільного господарства; спільність життя; спільність інтересів; взаємна юридична відповідальність; спільний побут; особисто-довірчий характер відносин; позиціонування себе як сім'ї у відносинах з оточуючими тощо.

Зі зміною традиційних поглядів на сім'ю постає питання про визначення концепції кризи сім'ї, її трансформації. До нетрадиційних сімейних моделей відносять послідовну полігамію (неодноразовий вступ у шлюб); сім'ї з нерідними батьками; «годвін-шлюб» (роздільно-регулярний); бігамні шлюби, конкубат, бізнес-шлюб. Викладене свідчить про важливість вирішення питання щодо надання можливості таким родинам здійснювати усиновлення та наявності у них можливості забезпечити інтереси всиновленої дитини. Крім цього, необхідно визначити можливість усиновлення парами, що перебувають у незареєстрованому шлюбі, тобто у фактичних шлюбних відносинах. Потребує визначення й питання щодо можливості встановлення мультибатьківства. Розкриття даних питань буде підставою для визначення концепції родини, яка має право усиновлювати дітей та здатна забезпечити умови для найкращої реалізації інтересів дитини.

Складовою частиною особистих немайнових відносин у родині є особисті відносини між батьками та дітьми. Відносини батьків та дітей, включаючи немайнові, здавна були предметом правового регулювання. Звичайно, саме особисті немайнові відносини займають провідне становище у відносинах батьків і дітей, оскільки дитина найчастіше ще не має власного майна і цілком залежить від батьків, як у матеріальному, так і у емоційному плані. Слід зауважити, що історично регулювання відносин батьків і дітей характеризувалося безмежною владою батька, що ставало причиною зловживань, особливо у випадках, коли інтереси батька суперечили інтересам дітей [2, с. 40].

В залежності від національних традицій, правил поведінки, які історично склалися на певній місцевості, кожній національності притаманна своя специфіка особистих немайнових відносин у суспільстві. Особисті немайнові відносини у родині у двадцять першому столітті, на відміну від стародавніх часів, в більшості демократичних країн змінилися у бік визнання за дитиною кола прав та обмеження батьківської влади, у тому числі шляхом встановлення заборони вчиняти насилля над дітьми та нав'язувати їм власну волю. Разом з цим, у окремих

країнах, все ж таки залишається головною батьківська влада, а права дитини досить обмежені чинним законодавством.

Специфіка правового регулювання особистих немайнових відносин за участю дитини може бути визначена лише на підставі комплексного аналізу міжнародного та національного законодавства, тому останнє потребує вдосконалення та деталізації положень щодо здійснення та захисту особистих немайнових прав дитини [3, с. 86]

У теорії сімейного права досить ґрунтовно досліджено коло та зміст прав та обов'язків дітей та батьків, які є взаємними. Але є питання, що залишається недостатньо вивченими, зокрема це стосується правопорушень у сімейних відносин та захисту особистих немайнових сімейних прав. Як вірно звертає увагу Е. А. Крапивенська, у теперішній час сімейне законодавство не у повному обсязі урегулює порядок та способи охорони особистих немайнових прав неповнолітніх. Тому при вирішенні відповідних справ судам необхідно ґрунтовно підходити до вивчення усталеної судової практики з метою ефективного використання норм [4, с. 40]. Крім цього, слід погодитися з О. М. Калітенко, яка звертає увагу, що необґрунтовано поза увагою вітчизняних дослідників залишилася проблема визначення поняття, характерних рис та особливостей правопорушень в сфері особистих немайнових сімейних відносин. Враховуючи те, що особисті немайнові сімейні відносини складні та різноманітні за своєю природою та суб'єктним складом, стає зрозумілим, що й характер сімейних правопорушень так само неоднорідний і умови настання відповідальності різноманітні [5, с. 98].

Список використаної літератури:

1. Christine A. Adamec, Laurie C. Miller The Encyclopedia of Adoption Facts on File library of health and living. Infobase Publishing, 2007. 394 p.; Frances Burton Family Law. Routledge, 2015. — 566 p.
2. Ієвіня О. Деякі аспекти правового регулювання особистих немайнових відносин батьків і дітей / О. Ієвіня // Нотаріат для Вас. — 2011. — № 1-2. — С. 40.
3. Новохатська Я. До питання щодо реалізації особистих немайнових прав дитини / Я. Новохатська // Юридичний журнал. — 2012. — № 5 (119). — С. 86.
4. Крапивенская Е. А. Некоторые вопросы охраны личных неимущественных прав детей // Е. А. Крапивницкая // Российский юридический журнал. — 2007. — № 3. — С. 40.
5. Калітенко О. М. До питання про правопорушення в сфері особистих немайнових сімейних правовідносин / О. М. Калітенко // Часопис цивілістики. — Вип. 15. — С. 98.